
Abstract 8:9-3

Onsdag den 4:e september 10:45-12:15 K7

Struktur och Kultur - Tillsyn av ledningssystem och säkerhetskultur - En jämförelse mellan sjukvård och kärnkraft

Anna Franzén, Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm
anna.franzen@ssm.se

Kultur och struktur

Orsaker till oönskade händelser kan i de flesta fall spåras till brister i styrning, ledningssystem och kultur. Ett väl fungerande ledningssystem, strukturen, är en av grundförutsättningarna för en säker, effektiv och uthållig verksamhet. Men väl så viktigt är drivkrafterna i verksamheten, det vi kallar för organisationens kultur. Organisationskultur kan förklaras som en uppsättning av gemensamma normer, värderingar och antaganden som påverkar betenden. Kulturen har en avgörande inverkan på hur strukturen utnyttjas och utvecklas.

Begreppet säkerhetskultur används idag inom säkerhetskritiska verksamheter. Själva begreppet myntades efter olyckan i Tjernoby 1986 och kan beskrivas som den del av (organisations) kulturen som reflekterar den allmänt delade attityden och inställningen till säkerhet och risk.

Tillsyn av kärnkraft och sjukvård

Tillsynen inom strålsäkerhetsområdet är komplex. Verksamhetsutövarna är många och väldigt olika, det handlar om alltifrån kärnkraftverk och sjukhus till små enmansföretag som använder strålkällor i sin verksamhet. Både kulturen och strukturen är i fokus vid tillsyn av kärnkraft och sjukvård. Men förutsättningarna för att bedriva tillsyn varierar stort beroende på verksamhet.

För den tio kärnkraftverken, inspekteras i princip verksamheterna i sin helhet. Men eftersom vi inte kan inspektera allt är utmaningen att hitta balansen mellan tillsyn på verksamhetsnivå och på detaljnivå. Kärnkraftsbolagen har regelbundna kontakter med myndigheten och är väl insatta i kravbild och säkerhetsfrågor.

Inom sjukvården inspekteras sjukhus på region- och landstingsnivå, privata vårdgivare och enskilda organisationer. Det finns tjugo regioner och landsting, antalet privata vårdgivare är flera hundra. Detta kräver en omfattande tillsynsplanering som baseras på en riskanalys för att identifiera verksamheter med stor betydelse för strålsäkerheten. Respektive landsting och region inspekteras ungefär vart sjätte år. Också inom sjukvården är det viktigt att hitta balansen mellan verksamhetstillsyn och en detaljerad tillsyn.